

РЕШЕНИЕ

№ 325

Гр. София, 27 септември 2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, трето наказателно отделение в публичното заседание на двадесет и първи септември през две хиляди двадесет и трета година в състав

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БЛАГА ИВАНОВА
ЧЛЕНОВЕ: МАЯ ЦОНЕВА
ДАНИЕЛ ЛУКОВ

с участието на секретаря И. Петкова и в присъствието на прокурора К. Софийски като разгледа докладваното от съдия Цонева наказателно дело № 515/2023 год. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл. 346, т. 1 от НПК.

Образувано е по касационни жалби на адв. Л. П. –защитник на подс. Й. Р. Н. и адв. И. Б. – защитник на подс. А. С. А. против решение № 33/27. 01. 2023 год., постановено по в. н. о. х. д. № 826/2022 год. по описа на Софийски апелативен съд (САС).

С двете жалби са заявени всички касационни основания по чл. 348, ал. 1 от НПК. С идентични доводи защитниците са изразили несъгласието си с аналитичната дейност на въззивния съд, като са изложили твърдения, че без да проведе съдебно следствие същият е възприел фактическите констатации на първата инстанция и така е направил недопустими предположения относно наличието на престъпно сговаряне между подсъдимите и участието им в извършването на документните престъпления, за които на Н. и А. са били повдигнати съответни обвинения. Поддържа се, че вследствие на тези процесуални нарушения е приложен неправилно материалният закон, поради което се настоява за отмяна на атакуваното решение и за оправдаване на подсъдимите, а в жалбата на адв. Б. алтернативно е поискано връщането на делото за ново разглеждане от друг състав на съда.

В съдебно заседание адв. Б. поддържа жалбата по изложените в нея съображения и пледира за оправдаване на подзащитния й.

Подс. Й. Н. се солидаризира с аргументите на защитата и моли съда да го оправдае, тъй като не е извършил инкриминираните деяния.

Адв. П. също поддържа жалбата си с изложените в нея аргументи и отправя искане за оправдаване на защитавания от нея подсъдим.

Подс. А. А. се присъединява към доводите на защита като настоява за оправдателна присъда.

Представителят на Върховна касационна прокуратура дава заключение за неоснователност на касационните жалби и пледира атакуваното решение да бъде оставено в сила.

Върховният касационен съд, в пределите на касационната проверка по чл. 347, ал. 1 от НПК, съобрази следното:

С присъда от 20. 10. 2020 год., постановена по н. о. х. д. № 4160/2019 год., понастоящем закритият Специализиран наказателен съд (СНС) е признал подсъдимите Н. и А. за виновни в това, че в периода м. Януари 2016 год. – 19. 04. 2016 год. се сговорили помежду си да вършат в страната и чужбина престъпления по чл. 308, ал. 2 и ал. 7 от НК, за които е предвидено наказание лишаване от свобода повече от три години и с които се цели набавяне на имотна облага, поради което и на основание чл. 321, ал. 6 вр. чл. 54 от НК е осъдил всеки от тях на две години лишаване от свобода.

Подс. Н. е признат за виновен и в това, че на 19. 04. 2016 год. държал и укривал предмети, за които е знаел, че са предназначени за преправяне на документи по чл. 308, ал. 2 от НК – български документи за самоличност, поради което и на основание чл. 308, ал. 7 вр. ал. 3 вр. ал. 2 вр. ал. 1 и чл. 54 от НК е осъден на две години лишаване от свобода.

Подс. А. е признат за виновен и в това, че на 19. 04. 2016 год. преправил съдържанието на официални документи – български документи за самоличност, поради което и на основание чл. 308, вр. ал. 2 вр. ал. 1 и чл. 54 от НК е осъден на две години лишаване от свобода.

На основание чл. 23 от НК на подсъдимите е наложено най-тежкото измежду така определените им наказания – две години лишаване от свобода, като изтърпяването на наказанието, наложено на подс. А., е отложено за срок от три години от влизане на присъдата в сила, а за подс. Н. е определен първоначален строг режим на изтърпяване и на основание чл. 68 от НК е приведено в изпълнение наказанието, наложено по н. о. х. д. № 342/2016 год. по описа на Специализирания наказателен съд.

Съдът се е разпоредил с веществените доказателства по делото и е възложил в тежест на подсъдимите направените по делото разноси.

Присъдата е проверена по жалби на подсъдимите и с решение № 260024/02. 11. 2021 год. по в. н. о. х. д. № 58/2021 год. на Апелативния специализиран наказателен съд (понастоящем закрит) е потвърдена.

С решение № 29/11. 05. 2022 год., постановено по к. н. д. № 62/2022 год., Върховният касационен съд, първо наказателно отделение е отменил постановения от АСНС съдебен акт и е върнал делото за ново разглеждане на правоприемника му Софийски апелативен съд.

С обжалваното пред настоящата инстанция решение № 33/27. 01. 2023 год. по в. н. о. х. д. № 826/2022 год. Софийски апелативен съд е потвърдил първоинстанционната присъда.

Касационните жалби са допустими, тъй като са подадени в законно установения срок от надлежни страни и са насочени срещу подлежащ на касационна проверка съдебен акт. Разгледани по същество, същите са неоснователни.

Идентичността на доводите в двата сезираци документа позволява съвместното им разглеждане, а начинът, по който са формулирани възраженията, показва, че преобладаващата част от недоволството на защитата касае обосноваването на решението. Ето защо е наложително да се припомни, че по правило касационният съд е инстанция само по правото, поради което не проверява дали възприетите от долустоящия съд фактически положения се подкрепят от събраните по делото доказателства. Неосноваването не е регламентирано от законодателя като самостоятелно касационно основание и тъй като очертаното по-горе процесуално развитие на делото го оставя извън изключението на чл. 354, ал. 5 от НПК, настоящият съдебен състав не дължи отговор на тези оплаквания на защитата. Приоритетно обсъждане следва да получат възраженията, отнасящи се до

аналитичната дейност на въззивната инстанция, защото евентуалната им основателност би обезсмислила произнасянето по аргументите за неправилно приложение на материалния закон и явна несправедливост на наказанието.

На първо място, несъстоятелни са доводите, че апелативният съд е възприел фактите, описани в мотивите на първоинстанционната присъда, без отново да събере всички доказателства, събрани от СНС. За разлика от производството пред първата инстанция в това пред въззивния съд не е задължително провеждането на съдебно следствие. Съгласно чл. 327, ал. 3 от НПК свидетелите и вещите лица, разпитани в първоинстанционния съд, се допускат във въззивната инстанция, ако съдът приеме, че е необходим техният повторен разпит, или когато техните показания или заключения ще се отнасят до новооткрити обстоятелства, а ал. 4 предвижда, че нови свидетели и вещи лица се допускат, когато съдът счете, че техните показания или заключения ще имат значение за правилното решаване на делото. При тази законова регламентация въззивната инстанция ще е задължена да проведе въззивно съдебно следствие само когато това е наложително за разкриване на обективната истина по делото. Когато това не е необходимо, тя основава изводите си относно правно значимите обстоятелства върху събраните от първостепенния съд доказателства, като в зависимост от собствения им анализ може да се солидаризира с тези констатации или да приеме нови фактически положения. В коментирания казус САС законосъобразно е приел, че не съществува процесуална необходимост да разпита непосредствено свидетелите, депозирали показания пред СНС, нито такава от преразпит на вещите лица, чиито заключения са били приети от първостепенния съд. Правилна е и преценката му, че не се налага да бъдат допуснати и събрани нови гласни или писмени доказателства, нито да бъдат изслушвани нови експертизи.

Въззивната инстанция е изпълнила стриктно и задължението си да обсъди обстойно доказателствата, събрани в рамките на първоинстанционното съдебно следствие. Както обясненията на подс. Н. и показанията на разпитаните свидетели, така и експертните заключения са били интерпретирани съобразно действителното им съдържание, без да им се придават смисъл и значение, каквито те не притежават. Заявеното от Н. е било обект на задълбочена проверка и съпоставяне с останалите доказателствени източници предвид двойствената му функция на доказателствено средство и на средство за защита като са изложени убедителни съображения в кои части твърденията му заслужават доверие, защото са подкрепени от други доказателства и относно кои обстоятелства са нелогични, остават изолирани и поради това обективират единствено защитната му позиция.

Същият професионален подход е демонстриран и досежно свидетелските показания. С оглед обстоятелството, че полицейските служители Р. С., Д. Д. и С. Г. са възпроизвели пред СНС не само собствените си възприятия от контактите на подс. Н. с лицето К. М. (свид. С.) и от задържането на подсъдимите (и тримата посочени свидетели), но и известната им оперативна информация (С. и Г.) и съдържанието на протоколите за веществени доказателствени средства, получени посредством експлоатиране на специални разузнавателни средства (С.), апелативният съд се е солидаризирал с извода на първата инстанция, че е допустимо да изгради фактическите си констатации единствено върху тази част от тях, която се отнася до лично възприетите от тримата факти. Не са оставени без внимание и показанията на Ч. С. като в основата на извода за неискреността му по време на съдебното следствие инстанциите по фактите са поставили близките приятелски отношения на свидетеля с подс. Н., докато тези от досъдебната фаза са оценени като правдиви предвид корелацията им със заявеното от С., Г. и Д., с резултатите от използваните специални разузнавателни средства и с обективните находки при личните обиски на подсъдимите и при претърсването на домовете им и на офиса на фирма „Т. к.“ ЕООД.

Не могат да бъдат споделени и възраженията срещу заключението на техническата експертиза, изготвено от експерта В. Б.. Същият е изследвал иззетите като веществени доказателства документи за самоличност, фотографии, принтер и ламинатор. Въз основа на специалните си знания и дългогодишния си професионален опит е направил обосноваван извод кои от предоставените му лични карти и свидетелства за правоуправление на МПС са истински и кои – преправени, както и в какво се е изразило преправянето им. Със солидни научни аргументи е обосновано и заключението му, че инкриминираните преправени документи са принтирани именно на устройството, иззето от дома на подс. А., като в основата на тази констатация е поставено обстоятелството, че всеки принтер от вида на изследвания има свой специфичен трасинг код, който позволява идентификацията му. Именно този особен по форма и разположение растер е дал основание на вещото лице да приеме, че за преправяне на двете свидетелства за правоуправление на името на Н. Д. и Д. А. и на личната карта на името на последния е послужил цветен лазерен принтер „HP Laserjet Pro 400 color M45 1dn“ със сериен № /№/, иззет от жилището на подс. А.. При положение, че е даден изчерпателен и аргументиран отговор на поставените въпроси (а това се отнася и за останалите експертни заключения по делото), съдилищата по фактите не са имали основание да допуснат изслушване на допълнителни или повторни експертизи.

Непредубеденият прочит на материалите по делото води до извод за неоснователност и на възражението на защитата, че САС е изградил решението си за действията на двамата подсъдими на недопустими предположения. Съгласно чл. 105, ал. 2 от НПК не се допускат доказателствени средства, които не са събрани или изготвени при условията и по реда, предвидени в този кодекс, откъдето следва, че всяко правно значимо обстоятелство, в това число и сговарянето по смисъла на чл. 321, ал. 6 от НК може да бъде установявано с всички допустими по НПК доказателствени средства, а не само с показанията на свидетели-очевидци, както неправилно се поддържа в касационните жалби. В случая макар действително да не са открити и разпитани лица, присъствали на уговорките между Н. и А., долустоящите съдилища са установили множество косвени доказателства, които в своето единство изграждат солидна и непрекъсваема верига, водеща до еднопосочност и категоричност на извода, че двамата са съгласували воите си за извършване на повече от едно престъпление по чл. 308 от НК при това с изискуемата от закона користна цел. В тази верига с основание СНС е поставил следните доказателствени източници:

- показанията на свидетелите Р. С. и Ч. С. относно естеството на срещите между подс. Н. и лицето К. М.;

- протоколите за веществени доказателствени средства, придобити чрез използване на СРС, от които са видни множеството предварително уговорени срещи между подсъдимите (в това число и в деня на задържането им) и проведените от Й. Н. разговори за качеството на изготвяните от А. А. документи;

- инсталираните в компютъра на последния програми за графична обработка, които могат да бъдат използвани за преправяне на документи за самоличност;

- трите преправени документа за самоличност, иззети от подс. Н. в деня на задържането му;

- принтерът „HP Laserjet Pro 400 color M45 1dn“ със сериен № /№/, използван за извършване на преправката на тези документи, иззет от жилището на подс. А.;

- ламинаторът, открит в дома на същия подсъдим;

- указанията относно необходимостта от качествено почистване на оригиналните документи за самоличност поради това, че новият им „титуляр“ е само

с две имена, както и такива досежно начина на ламиниране на документите за самоличност, намиращи се в един от пликовете, иззети при личния обиск на подс. Н.;

- личната карта, образец 1999 год, укрита в кашон на междуетажната площадка до апартамента на подс. А.;

- множеството оригинални бланки за документи – лични карти, образец 1999 год., от които са и трите преправени документа, намерени при личния обиск на подс. Н.;

- множеството ксерокопия на лични карти, снимки паспортен формат и листовите с изписани данни на физически лица, предимно от македонски произход, намерени при претърсването на дома на подс. Н.;

- множеството флаш-памети, открити пак в същото жилище, които съдържат записи на снимки за лични документи и сканирани лични документи;

- флаш-паметта, иззета от офиса на „Т. к.“ ЕООД, в която е установена информация, идентична на съдържащите се в пет от флашките на подс. Н.;

- лаптопът „Леново, открит при претърсването на същия офис, в който наред с другата информация се съдържат и редица файлове със сканирани лични документи на български и чужди граждани;

- значителната парична сума, установена в дома на подс. Н., съпоставена с обстоятелството, че същият е безработен и без друг регулярен източник на доходи.

След като е съпоставил внимателно всички тези косвени по своето естество доказателства първостепенният съд убедително е защитил извода си за наличие на постигнато между двамата и постоянно утвърждавано във времето съгласие да преправят лични карти и свидетелства за правоуправление срещу определено възнаграждение. САС от своя страна, извършвайки собствен анализ на така очертаната съвкупност от косвени доказателства, се е солидаризирал с това заключение.

При положение, че аналитичната дейност на въззивната инстанция не страда от пороците, описани в касационните жалби, не може успешно да се поддържа, че тя е довела до неправилно приложение на материалния закон. Не е налице касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК. Предвид настоятелното искане на защитата за оправдаване на подсъдимите е необходимо да се припомни, че касационната инстанция се произнася в рамките на фактологията, приета от въззивния съд, поради което може да упражни правомощията си по чл. 354, ал. 1, т. 2 от НПК и да оправдае подсъдимите само и единствено, ако фактите в проверявания съдебен акт не очертават съставомерно поведение. Коментираният понастоящем казус не попада в тази хипотеза.

Въз основа на вярно установената фактическа обстановка контролираната инстанция е направила законосъобразен извод, че от обективна и субективна страна подс. Н. е осъществил съставите на престъпления по чл. 321, ал. 6 от НК и по чл. чл. 308, ал. 7 вр. ал. 3 вр. ал. 2 вр. ал. 1 от НК, а подс. А. – по чл. 321, ал. 6 от НК и по чл. чл. 308, ал. 2 от НК.

В инкриминирания период двамата са постигнали съгласие за снабдяване на физически лица, предимно от македонски произход, с преправени документи за самоличност като за целта са създали организация за получаване на поръчките за такива документи и за преправянето им. Наред с това подс. А. е преправил съдържанието на три такива документа, посредством деламинаране на истински документи, заличаване данните на титуляря, нанасяне на новите данни и последващото ламиниране, а подс. Н. е упражнявал фактическата власт върху предмети, които могат да послужат за извършване на документни престъпления по чл. 308, ал. 2 от НК.

Специално внимание е отделено на субективната страна на документните престъпления, осъществени от подсъдимите, като извършените в строга логическа последователност действия на всеки от тях законосъобразно са поставени в основата на констатацията, че подс. Н. е съзнавал, че държи и укрива предмети, предназначени за преправяне на документи по чл. 308, ал. 2 от НК, а А. – че преправя съдържанието на такива документи. Законосъобразен отговор е получило и възражението на защитата за отсъствие на специалната користна цел по чл. 321, ал. 6 от НК. В тази връзка следва изрично да се припомни, че за съставомерността на деянието не е необходимо целта за набавяне на имотна облага чрез престъпленията, за чието извършване е създадено сдружението, да бъде действително реализирана.

Що се отнася до касационното основание по чл. 348, ал. 1, т. 3 от НПК, и в двете жалби същото е заявено бланкетно, без да се посочи от защитата кои са смекчаващите отговорността обстоятелства, които не са били съобразени или са били подценени от САС, респ., тежестта и значението на кои отегчаващи отговорността обстоятелства са надценени при индивидуализация на наказанието за всяко от извършените от А. и Н. престъпни посегателства. Наказанието за всяко от престъпленията е определено при условията на чл. 54 от НК в размер под средния като освен продължителността на наказателното производство, която обаче не е прекомерно голяма, за да обоснове приложението на чл. 55 от НК, трудовата ангажираност понастоящем на подсъдимите, доброто им процесуално поведение, а за подс. А. – и чистото му съдебно минало са отчетени редица отегчаващи обстоятелства – продължителността на съществуването на сдружението, разпределението на ролите между участниците в него, множеството разнообразни предмети, предназначени за извършване на документни престъпления, държани и укривани от подс. Н., както и немалкият брой преправени от подс. А. документи за самоличност. Съобразено е и предходното осъждане на Н., при това пак за престъпление по чл. 308 от НК. Предвид тези отегчаващи обстоятелства не би могло разумно да се поддържа, че е налице очевидна диспропорция между степента на обществена опасност на деянията и на подсъдимите от една страна и наложената санкция – от друга, която да налага изменение на съдебния акт в санкционната му част.

С оглед изложеното настоящият състав на ВКС прие, че атакуваното решение на Софийски апелативен съд е постановено при стриктно спазване на материалния и процесуалния закон. Не са допуснати претендираните от защитата нарушения по чл. 348, ал. 1 от НПК, поради което съдебният акт следва да бъде оставен в сила.

Така мотивиран и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК, Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 33/27. 01. 2023 год., постановено по в. н. о. х. д. № 826/2022 год. по описа на Софийски апелативен съд.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.